

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI.

Ч. 263. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 11-го листопада 1938.

No. 263. Jersey City, N. J., Friday, November 11, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1014. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ МАНІФЕСТАЦІЄЮ В НЬО ЙОРКУ

НЬО ЙОРК. — Минулої середи відбулися тут другі наради представників різних організацій у справі влаштування маніфестаційного походу й протестаційного віча проти Польщі в суботу, 19 листопаду. На збори зібралося коло 150 делегатів від товариств, парохій, братств та клубів. Зокрема околиця Нью Йорку була численно заступлена.

В часі нарад, якими проводив голова маніфестаційного комітету, Д. Галичін, обговорено й вирішено багато справ, зв'язаних з походом і вічем. Цілий похід буде знятий на звукову фільму, яка опісля буде висвітлювана в різних громадах, а також вислана до тих країв в Європі, де буде можливо таку фільму висвітлювати. Похід матиме живий образ та велике число таблиць із відповідними написами.

Ухвалено також, що чистий дохід з віча буде призначений на поміч Карпатській Україні.

Зо звіт делегатів поодинокими товариствами виходило, що по всіх громадах Нью Йорку й околиці є велике зацікавлення маніфестацією, отже є певність, що до походу стануть тисячні маси української імміграції.

ПЕРЕМОГА РЕПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

ВАШІНГТОН. — Остаточні перерахунки голосів, відданих у вівторкових виборах, стверджують поважну перемогу для Республіканської Партії. Партія вибрала додаткових 80 конгресменів та 8 конгресових сенаторів.

Республіканська Партія відібрала місця конгресменам і сенаторам Демократичної Партії в 24 стейтах. Її перемога власне тим замітна, що вона не була льокальна, але обняла всі стейти.

Республіканці вибрали додатково 11 губернаторів.

Крім цього Республіканська Партія вибрала ще додаткових 11 губернаторів, причому виграла вибори в таких стейтах, як Огайо, Пенсильванія, Массачусетс, Мішіген, Вісконсин, Мінесота й Айова.

ПРОВАЛ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

НЬО ЙОРК. — Не менше замітною є невдача Американської Партії Праці. Вона в минулих виборах показала велику силу, але при цих виборах вперше показала велику слабкість, а її допомога для кандидатів інших партій кінчилася правильно нещасливо для кандидата. Коли вона заявлялася проти якогось кандидата, то це звичайно кандидату не шкодило.

ДВА СЕНАТОРИ ВИБРАНІ НА 2 МІСЯЦІ.

ВАШІНГТОН. — Панна Глейдис Пейл і Алекс Г. Барі вибрані в Республіканської Партії, перша в стейті Савт Дакота, другий у стейті Орегон, лише щоб сповняти обов'язки померлих сенаторів до кінця цієї сесії конгресу. Вони дістануть за плату за два місяці й у засіданнях участі брати не будуть, бо на наступну 6-літню каденцію з їх округу вибрані інші кандидати. Як вони захочуть відвідати Вашингтон, то мусять їхати власним коштом, бо уряд платить членові конгресу подорож лише на сесії й із сесії конгресу.

ДОБАЧУЮТЬ ЗАГРОЗУ ПРОГРЕСИВНІЙ ПАРТІЇ.

НЬО ЙОРК. — Провідники Прогресивної Партії добувають в останніх виборах поважну загрозу для існування своєї партії й скликають до цього міста конференцію в справі дальшого існування партії.

Визначні представники цієї партії потерпіли при цих виборах поразку. Найзапам'ятніша поразка сенатора Ла Фолета.

ЗАПОВІДАЄ АМНЕСТІЮ ДЛЯ МУНІЯ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Новим губернатором цього стейту вибрано номіната Демократичної Партії, стейтвого сенатора Колберта Олсона, котрий підчас виборчої кампанії обцяв, що на випадок вибору дасть амністію Томі Мунієві, юнійному провідникові, що відсиджує досмертню в'язницю за динамітовий замах на параді воєнного приготування в Сан Франсіско в 1916 році.

ЛІМЕНА БІЛЬШІСТЬ НЕВЕЛИКА.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Докладні обчислення голосів показують, що Лімен, кандидат Демократичної Партії, дістав при виборах на губернатора стейту 2,383,584 голоси, а Дюї, кандидат Республіканської Партії, 2,316,078 голосів. Отже Лімен має більше 67,506 голосів ніж Дюї. В цьому обчисленні ще бракує одного повіту.

Газети підкреслюють, що признання за цю перемогу належить Фарлієві, котрий наставляв на те, що лиш одиниць Лімен може перемогти Дюї, і попірав його кандидатуру на номінацію, не зважаючи на те, що Лімен кілька разів виступав проти політики Рузвелта.

Республіканська Партія переконалася про велику силу Дюї й тепер, не зважаючи на програ Дюї, зовсім серйозно думає про нього як про поважного кандидата на уряд президента в 1940 році.

НОВИЙ ОСЕРЕДОК ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Японська армія посунулася на Ганков, важне китайське місто. Відступаючи, китайці запалили японську концесію (під 1) та висадили в повітря залізничну станцію Тачеман (під 2). Два британські панцирні човни заняли позиції під 3, а два американські — під 4. Японці висадили були війська передовсім у дільниці Вучанг (під 5).

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА, МАРУСЯ.

Безсмертну драму М. Старицького, „Ой, не ходи, Грицю, та на вечерниці“ будемо мати нагоду вже незабаром оглядати на фільм як драму-трагедію „Маруса“, випрацювану старанням Української Фільмової Корпорації в Злучених Державах. Прем'єра буде виставлена в готелю Астор при 44-тій вул., при Таймс Сквері в Нью Йорку, в День Подяки, тобто 24-го листопада.

Із оповісток звісно, що сценарій для „Марусі“ склали В. Кедровський і А. Кість. Хоральний спів підготував наш славний Олександр Кошиць, оркестру проф. Роман Придаткевич. В „Марусі“, крім самої драматичної акції, виведення незвичайно живи картини з життя, як: вечерниці, коляди, гагілки, обжинки та ін. Хто бачив фільм на пробі, твердить, що вона полишає по собі незатерте враження не лише самою акцією, але теж і мистецькою грою артистів та пречудовою гармонією співів і музики.

КЛОПІТ ЛЕБЕДЯ З КАЛЕНДАРЕМ.

У звирінці в Денвері, Колорадо, висиділа лебедина п'ять лебедів у гнізді на купі снігу в дуже зимний день. Заряд звирінця доглянув малі лебедята й переніс матір і пискляку в відповідне тепле приміщення. Природники пояснюють небувалу пригоду лебедя походженням з Австралії, де в теперішніх місяцях припадає літо.

ПЯНИЙ СТІЛЯЄ ДО ЛЮНАТИЧКИ.

24-літня люнатичка Матильда Вакавер ходила вночі по даху одного дому у Варшаві. Саме тоді вертався до того ж дому один його льокатор, який був п'яний. Завваживши якусь білу постать на даху, витягнув револьвер і став до неї стріляти. В тому менті надішов постерунок і він припинив стріляти. Найцікавіше те, що стріли не збудили люнатичку. Вона сама зійшла з даху. Їй нічого не сталося.

ВИБІР ЯРЕМИ ПОТВЕРДЖЕНИЙ.

Докладне обчислення голосів, відданих у 8. дистрикті повіту Нью Йорк на кандидатів на асемблею, показує, що Степан Ярема, кандидат Демократичної Партії, дістав 10,264 голоси, С. Файнголд, кандидат Республіканської Партії й Партії Праці, 7,191 голосів.

З ПРОЦЕСУ ЗА ШПИГУНСТВО.

На ньюйоркському процесі проти трох осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини, прочитано зізнання д-ра Ігнаца Грібеля, одного з 14 шпигунів, що втекли з Америки. Грібель каже в своїй заяві, що федеральний агент Турю піддавав йому підчас слідства, що він має зізнаватися.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ: ХТО ТО МАЄ ПОДБАТИ ПРО УДАЧНИЙ ВИСТУП НА УКРАЇНСЬКИМ ДНІ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЬО ЙОРКУ? ЧИ НЕ КОЖЕН ТА КОЖНА З НАС? ПОКАЖІМ, ЩО МИ СВИДОМА НАЦІЯ!

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church St. Annex, New York, N. Y.

Чеки й поштові перекази виписувати на ім'я:
NICHOLAS MU RASZKO, Treas.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬЩІ НА ЛИСТОПАДОВОМУ СВЯТІ В НЬО ЙОРКУ.

На Листопадівім Святі в Нью Йорку, що відбулося 6. листопаду в салі Вашингтон Ірвінг Гайс Скул, ухвалено й вислано до урядів Америки, Англії, Франції, Італії й Німеччини ось-таку протестаційну телеграму:

We, Americans of Ukrainian extraction, assembled at mass meeting in New York, November 6, draw your excellency's attention to the fact that the Polish government now oppresses seven million Ukrainians under its occupation with increased ferocity. 150 Ukrainian churches have recently been destroyed. Polish troops invade Ukrainian villages, pillage them and ruthlessly beat defenseless Ukrainian population because of its sympathies with liberated Carpatho-Ukraine. In name of peace and humanity kindly exert your influence upon Poland and accord oppressed Ukrainians right of self-determination.

Dmytro Halychyn,
chairman of Ukrainian Legion
Michael Piznak,
chairman of Central Committee of Ukrainian Societies of New York.

ВОЛІЄ СМЕРТЬ НІЖ В'ЯЗНИЦЮ.

Томас Капатес, 23-літній рекетир у Нью Йорку, діставши присуд на довічне в'язницю за вбивство другого ступня, заявив суддям присяжним: „Ви повинні були признати мене винуватим у вбивстві першого ступня. Я волю смерть“. Він спитався адвоката: „Чи не можна ще цього переіначити? Дам тисячу доларів“.

ДЕМОНСТРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У ПЕРЕМІШЛІ.

„І. К. Ц.“ з 17. X. пише, що 14. жовтня відбулися в Перемішлі українські збори за запрошеннями й опісля „юрба коло 300 осіб рушила походом на місто з ворожими окликами. По дорозі на Площі Конституції заступили юрбі дорогу два-поліцей і на них поспіла каміння. Повстало замішання, але незабаром приїхав відділ поліції і розігнав демонстрантів, придержуючи 32 найбільш агресивних юнаків“. Стільки „І. К. Ц.“. А „Слово Народове“ з того самого дня повідомляє, що над вечір після українських демонстрацій „заользанський легіон“ перевів у Перемішлі протиукраїнську контрдемонстрацію.

НАМАГАЛИСЯ ПЕРЕЙТИ КОРДОН.

Прикордонна сторожа в Лавночному придержала й відіслала до Львова чотирьох українців, а саме: двоох друкарів, Волод. Марчука і Яр. Петрова, будівельного робітника Василя Лесева й Дм. Тепу — всіх поселених постійно у Львові.

НЕБЕЗПЕЧНІ НАСТРОЇ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

ПРАГА. — В той час, коли чехи переорієнтовують свої відносини на німців, у Словаччині йдуть поважні внутрішні політичні тертя. Змагаються з собою прихильники німців, мадярів, чехів; а далі клерикальні групи, ліві, праві, антисеміти і т. д. Дехто побоюється, що це тертя готово скінчитися поганою для Словаччини. На всякий випадок воно у великій мірі стримує відбудову новоповсталі словацької державної одиниці.

В Празі в поважних колах ходять чутки, що подібних, а навіть поважніших клопотів треба сподіватися і в Карпатській Україні. Чужі течії, головню польська і мадярська, не перестали там працювати. Треба побоюватися, що там готові виринути розрухи, що їх деякі кола і люди розрекламують як „комуністичні заворушення“, а після того може вмашірувати туди польська й мадярська армія.

ЧЕЙМБЕРЛІН ОБОРОНЯЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ.

ЛОНДОН. — Прем'єр Чеймберлін вголосив промову, в якій говорив, що ситуація в Європі тепер дуже поправилася на краще і що бодай надходять Різдво всі англійці можуть відсвяткувати з повним спокоєм. Чеймберлін також критикував своїх критиків, які розповсюджують вісті, начебто Англія в міжнародній політиці беззастанно відступає. Тих критиків Чеймберлін назвав „птахами, що валяють рідне гніздо“. Проте бувши прем'єр Ллойд Джордж гостро критикував Чеймберліна за мінхенську угоду і питався, що це за „мир“, коли по повороті з Мінхену Чеймберлін сам заявив, що треба чимскорше збротися. Це не мир, говорив Ллойд Джордж, тільки війна, в якій Англія беззастанно уступає.

НЕ БУДУТЬ ДІЛИТИ ПАЛЕСТИНИ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд заявив, що Палестину покинути не буде ділити на арабську й жидівську, а постарается звести разом до круглого стола представників одної нації і другої. Колиб ті представники не хотіли разом засісти, то тоді уряд подумав над переміненням Палестини на кантональний устрій, у якому жидівські й арабські кантони дістануть повну свободу заряджувати собою по вподобі.

ЛЮДИ, ЩО НАЙМЕНШЕ МАЮТЬ СВОБОДИ.

ЛОНДОН. — По довгих нарадах за своїми міністрами англійський король дозволив своєму братові, князеві Глявстріві, що він може разом з своєю жінкою відвідати їхнього третього брата, бувшого короля Англії, князя Віндзору. Дотепер англійська королівська родина була змушена бойкотувати уступилого короля за те, що він узав собі жінку розвідку, же й до того звичайного, американського походження. Тепер правдоподібно той бойкот буде знятий.

НІМЕЦЬКІ РЕПРЕСИ СУПРОТИ ЖИДІВ.

БЕРЛІН. — Коли німці довідалися, що їх секретар амбасад в Парижі, Рат, ранений вистрілами жидів Гріншпана, такі помер, вони розпочали проти жидів бурливі демонстрації, в яких потурбовано чимало жидів, а також розгромлено багато жидівських склепів у Берліні. Крім того підпалено найбільшу жидівську божницю, яку без успіху старалися врятувати берлінські пожежники.

ІТАЛІЙЦІ ЗАПРОВАДЖУЮТЬ СВОЇ ФОРМИ.

РИМ. — Італійці, які колись із подивом дивилися на все, що чужинецьке, а до певної міри ще й нині з подивом дивляться на все те, що заграничне, стараються тепер вистікуватися із того почуття меншварості. Фашистська партія заборонила всім розривковим льокалям називати себе чужинецькими назвами, як „Голівуд“, „Флорида“ і т. п., станувши на становищі, що в італійській мові й термінології можна підшукати рідні вирази, що означатимуть веселе, а притім елегантне життя. Фашистська партія також заборонила носити фраки і токсіда, а впровадила ношення вечірнього строю, скроеного чисто на італійський лад.

КАРДИНАЛ ІНЦЕР ПІД СТОРОЖЕЮ.

ВАТИКАНСКА СТОЛИЦЯ. — Ватиканське радіо, що є власністю католицької церкви, оголосило, що віденський кардинал Інцир, який недавно мав прикри непорозуміння з німецькою владою, знаходиться під „домашнім надзором“. Його кожний рух стережуть відділи нацистичної діже.

ТУРЕЦЬКИЙ ДИКТАТОР ДУЖЕ ХВОРИЙ.

АНКАРА. — Турецький диктатор Кемаль Паша, що від кількох тижнів хворіє, тепер попав у неприємність і його положення дуже небезпечне. Мала є надія на вилікування.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подорожнім часом три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятниці (з англійською часткою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
На три місяці	\$0.75	Three months	\$0.75
В Джерсі Ситі і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБОРЦІ РІШИЛИ

Репорти про обчислення голосів, відданих у віткривих виборах, уже настільки повні, що можна собі тепер виробити про них першу докладнішу опінію.

Не підлягає найменшому сумнівові, що Республіканська Партія досягнула в них першу поважну перемогу від виборів у 1932 році. Вона вибрала до палати послів 80 кандидатів, а до сенату конгресу 8. Щоправда, це ще не дає їй більшості ні в сенаті ні в палаті послів, але це робить її вже поважною меншістю, головню коли взяти під увагу, що партія більшості не представляє однодушної цілості.

Назагал перемога кандидатів Республіканської Партії була поразкою кандидатів Демократичної Партії. Однак це не була все поразка ідей чи програми Демократичної Партії. Виборці часто могли виразно зазначити, що вони противляться кандидатам цієї партії, але не її засадам.

Перемога Республіканської Партії пішла теж коштами так званих третіх партій. Ось так потерпіли поразку на сході Американська Партія Праці, що у виборах останнього року показала гарні обіцянки, а в середніх і західних стейтах стара Фармерсько-Робітничка, ба навіть Прогресивна Партія Ла Фолетів.

Вибори виглядають так, немовби Республіканська Партія вдала зібрати коло себе всю опозицію проти Демократичної Партії та стати носієм прапора для всієї опозиції. Через те ці треті партії відразу загубили про потребу внутрішніх реформ та перемін у партійних союзах.

Однак перемога Республіканської Партії не означає ще, як цього хотіли її деякі лідери, одобрення консервативної політики. Певний зворот від так званого радикалізму федерального уряду в них можна додати, але не великий, бо й серед Республіканської Партії нині вже назагал прийнялося переконання про потребу різних реформ, котрі пропагує президент Рузвельт. Перемога Республіканської Партії означає зворот до середньої дороги: між давньою крайньою правою дорогою Республіканської Партії і крайньою лівою Демократичної Партії.

Такий присуд видав американський виборець підчас осінніх виборів. Як можна вносити з голосів про ці вибори, цей вияв волі виборців має рішальний вплив на політику всіх партій. Кожна старається вгадати тенденцію настроїв, щоби по можливості виконати цю волю та стати її виразником. Власне в тому є поважна порція невдачі Демократичної Партії, що вона, почасти слушно, почасти неслухно, викликала враження, що не оглядається на волю виборців, а накидає цю волю згори, диктаторським способом.

ДУМАЙЛООповідання.
(За Анегубером).

(2)

Люди сміялися з таких питань і казали, що так є і так мусить бути, бо інакше бути не може.

— Ви гадаєте так, — відповідав Думаило, — бо ви живете, не думаючи. Як би ви думали, то такі вигадки би причинили, чому так є і чому воно все мусить бути так.

Люди казали, що не лиш ті питання, які Думаило передумував, чудні і дуже дурні. Казали, що також чудні і дурні всі його порівняння. Одної днини людей у селі зворохобили цигани, що прийшли з медведем. Перед народом, зібраним коло церкви медведь танцював. Танцював не дуже радо. Видко було, що добував останні сили і часі приставав, ладав на всі чотири лапи. Та циганський батіг назад ставив його на задні лапи. Циганка ходила поміж людьми і збирала крайцарі, кидані до решета. Бачучи це, і що медведь вже май-

же паде з утоми, Павло важко зітхнув і сказав:

— Ось так то наш брат мусить пропихатися крізь життя!

По відході циганів Думаило ішов з людьми попри циганське таборище і побачив череп барана. Постукавши палицею по тій білій баранячій голові, Думаило сказав:

— Думаю, що ось такі будуть ми всі!

Бідний був той Думаило. За наймита не хотів його взяти жаден господар. Люди люблять мати його в своїм товаристві, бо було весело, коли він, як вони гадали, пів ріжні дуже смішні ісенітніці. Вони ще й оливу доливали до вогню, вигадуючи для нього ріжні питання. Та такий не до роботи був там, де робітничкові платилися за час. Приміром, як косили і він був між косарями, то раптом став, косу вбив у землю, бо зіпід ніг вистрибула сарана. Він стояв і думав.

УКРАЇНСЬКЕ ЗАКАРПАТТЯ НА ПЕРЕХРЕСТІ

(Допис із Чехословаччини).

Поки цей лист дійде до Америки, справа українського Закарпаття може буде вже так чи інакше вирішена. Проте ця справа має велике значіння для цілого українського народу. Не тому, що втрата Закарпаття на користь Мадярщини криє в собі, як дехто каже, смертельну небезпеку для цілої української нації. Не сумніваємося, що український нарід буде великою нацією з великою будучністю і без Закарпаття. Німеччина була велика держава без Австрії та без судетських земель; Італії нічого не шкодить, що італійська Корсика й Ніцца знаходяться під французьким пануванням. Справа Закарпаття, як вона стоїть тепер, важна тим, що вона відзеркалює політику великодержав та менших націй у справі України. Хоча спір між Чехословаччиною й Мадярщиною ведеється тепер за невеличку частину української землі, то по суті перед державними мужами Європи вирінає ціла українська проблема, справа 40-мільйонної нації.

Не можемо тут спинятися на тяжких помилках чеської політики на українським Закарпатті. Колиб та політика була впродовж 19 літ інша, то ми малиб на Закарпатті сконсолідовану націю, з своєю виробленою активною інтелігенцією та з свідомою народньою масою робітників і селян. Цього на Закарпатті немає. Прага весь час підпирала на цій українській землі недовірку москвофільства. Це москвофільство в своїх інтелігентських представниках було все мадяронством. Будапешт числив на піддержку цього москвофільства, коли ставив вимогу плебіситу на Закарпатті. Мадяри вірять, що мадяронська (москвофільська) інтелігенція поведе за собою сліпу, невидучу українську людину під владу Будапешту. Прибита бідною і злиднями ця маса, думаючи мадяри, піймається на обіцянки дешевої пшениці та кукуррудзи, що привозили перед світовою війною наші заробітчани з мадярських долин.

Також інші надії тішать мадярських політиків. Польща вже давно позирає неприхильним оком на національне відродження між закарпатськими українцями. На піддержку ворожого народові москвофіль-

ства плели гроші не лише з Праги й Будапешту, але й з Варшави. Інтерес до Закарпаття у Варшаві йшов так далеко, що у варшавським університеті давали стипендії москвофільським студентам із Закарпаття. Найбільше тривожили поляків чутки про автономію Закарпатської України. Тепер, коли вже утворено уряд для здійснення автономії Закарпаття, Польща ще більше занепокоїлася. З Варшави й Будапешту чути однозгідну вимогу: „Дайте нам спільну границю між Польщею й Мадярщиною!“ Слід зазначити, що поляки не хотять прилучення українського Закарпаття до Польщі. Польський уряд боїться, що так зріє би відсоток українців під польською владою, а тоді зрослиб і трудниші внутрішньої політики в Польщі. Тому Польща „великодушно“ жертвує найдавшу українську землю мадярам. Поляки добре розуміють, що автономне українське Закарпаття даватиме приклад для західно-українських земель під Польщею. Зріє і поступ українців на Закарпатті поставити під постій-

ну загрозу мрію польських шовіністів, що хотілиб спольщити та сколонізувати наші західні землі — Галичину, Волинь, Поділля й інші.

Ще й інша причина жене мадярів і поляків до спільного ворожого фронту супроти Закарпатської України. Вони бояться переваги Німеччини. Тому Польща й Мадярщина планують свій традиційний бльок — „поляк — венгер два братинки“, щоб супроти 80-мільйонної Німеччини спертися на свої об'єднані сили. Мабуть, зріє німецької могутності турбує також італійського диктатора. Італійська преса і радіо піддержували мадярські зазіхання на Закарпатську Україну і прихильно ставилися до спільної польсько-мадярської границі.

Натомість із Німеччини чути було голоси, які заперечують якінебудь права Мадярщини на Закарп. Україну. Для Німеччини дуже вигідно, коли Мадярщина й Польща будуть розділені українським „золотим мостом“. Але це не значить, що Німеччина буде противитися прилученню Закарпаття до Мадярщини за всяку ціну.

Як бачимо, навкруги найменшої частини української землі заплутується сітка дипломатичних і воєнних інтриг. А щож буде тоді, коли встане на весь зрієст проблема України від Карпат аж до Кавказу?

А. Н.

ЧУЖИНЦІ В ГАЛИЧИНІ

Первісно заселяли Галичину аж майже по Краків лише самі українці. Поляки нахлинули із заходу на схід до українських земель після 1340-го року. Та крім поляків має Галичина ще й інше населення, чужого походження, яке почасти вже в давніх часах, почасти в новіших поселилося попри первісних мешканців.

Німці, співплемінники слов'ян германського племені заселяють як хлібороби колонії, розкинені по різних околицях Галичини, або живуть по містах як промисловці, ремісники та фабриканти. За володіння Австрії було ще багато німців службовиками по галицьких урядах.

Початок німецьких осель у Галичині сягає дуже давніх часів. У Краківщині та в усій західній частині Галичини поселювали німців польські князі вже в 13. столітті, зараз після першого нападу татар. Краків у 13. столітті був майже зовсім німецьким містом,

правився німецьким правом і писав свої документи по німецьки. Над горішнім Дунайцем повставали німецькі колонії вже від 1234 року. Двацять літ пізніше оснували там німці на німецьким праві місто Новий Торг, а в другій половині 13-го століття заселили німці Кенти, Освенцім, Затор, Лянцкорону, Бохню, Величку, Гривів, Тарнів, Ланцут. Після 1340-го року поснулися німці і до нинішньої східної Галичини. Ті околиці Галицько-Волинського Князівства були тоді дуже опустошені наслідком татарських нападів, тому поселювалися там крім німців волохи (румуні), італійці, вірмени, серби, а навіть жиди. Чужинці ті діставали різні привілеї, свободи та користі. Німецькі колонії приносили з собою німецьке право, зване магдебурським, яке аж до останніх часів було в Польщі основою організацій і міського життя. Бо українці, як усі слов'яни, любили більше тато ніякої хати не мав. І твій тато і твоя мама були дітьми фюрмірників-зарібників. Тобі твоя хата щойно тепер, по пляному привіділася.

— Ви так гадаєте, бо ви ніколи не думаєте, — сказав Думаило. — В зимі ви сидите вдома при дубовім столі...

(Дальше буде).

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ!

ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ!

- Берім біду за роги**, велика збірка веселих сценко, пісень-куплетів, розмов та одноособових і збірних самоговорів, на веселий вечір 45 ц.
- Вигадливий бурсак**, комедійка для молоді в 2-ох діях, з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужики, дівчата, хлопці) 25 ц.
- Ой три шляхи широкі**, драма з сучасного життя в 4-ох діях, 8 муж., 5. жен. 30 ц.
- Село на сцені**, збірка монологів, діалогів, співів і представлень, які надаються для влаштування; ревії, вечеришні, товариські зібрання тощо 30 ц.
- Садок вишневий коло хати**, пєса на одну дію, на підставі молодого життя Тараса Шевченка. 2 муж., 1 жінка, 6 дітей 25 ц.
- Інсценізації вибраних творів Тараса Шевченка** з 15 об'язками, укладу сцени та 6 піснями в нотах 40 ц.

На кредит і на С. О. D. не висилаємо. Замовлення висилайте на адресу:

"SVOBODA" P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

сільське життя; міське життя було їм майже чуже. Навіаки, німці здавна воліли міське життя й утворили собі право, пристосоване до потреб міського життя. Польські літописці признають, що ще навіть у 16 столітті були німці кращі господарі, ніж поляки, та охайніше жили. Первісні німці винародовилися зовсім. Тепер стрічаємо серед передових поляків, завзятих польських патріотів-шовіністів, багато німецьких назвищ. Пізніше стали поселюватися німці в Галичині після розбору Польщі в 1772 році, за волею цисаря Йосифа II. (в рр. 1782—1786). Ті німці не винародовилися були за володіння Австрії ні трохи. Від розколонії. У східній Галичині попала під Польщу, поляки винародовлюють і ті німецькі колонії. У східній Галичині є німецькі колонії в Яворівщині, Жовківщині, коло Добромиля, в околиці Львова, Підгащів, Золочівщині, Калущині, Долинщині. Як у 1782 році приїхали в цю околицю німецькі поселенці, мусіли спочатку жити по коршмах і в місцевих селян. Поле, заросле деревами та кущами, мусіли викорчувати. Зараз будували церкви, основували німецькі школи.

Вірмени, також співплемінники слов'ян, крім Львова поселилися головню на Покутті, найчисленніше в Кутах. Загалом їх небагато.

Вірменський наплив найстарший з усіх чужинних напливів у Галичині, а сягає ще часів володіння українських князів. Вірмени були тут уже в 11. столітті. Пізніше, чим частіше нападали на їх батьківщину (Вірменію в Азії) монголи та турки, тим частіше і тим численніші юрби вірменських утікачів шукали пристановища у краях східної Європи. В 13 столітті мали вже вірмени три церкви в Україні, в Камініч Подільським, у Ярославі та у Львові, а в 1414 році, двацять літ після того, як Мала Вірменія дісталася під турецьке володіння та після окончної втрати незалежності, прийшли через Мультани і Буковину на українські землі 3,000 вірменських родин. Поселилися вони на Поділлі та Покутті, в Язлівці, Горodenці, Гвізді, Тисменичці, Станиславові, Лисці та Кутах. До країни, знищеної татарами, здичілий через польське господарку, внесли вірмени промисл і торгівлю, плекали стада худоби, коней, овець і кіз, удержували торговельні взаємини на південному сході через Галац зо Стамбулом (Царгородом), а на північній заході через Львів, де мали в місті власну дільницю (з якої до нині осталася пам'ятка: вулиця Вірменська), з Перемишлем, Ярославом і Краковом. У 17. столітті злучилися вірмени з римо-католицькою церквою, а як, завдяки своїй запопадливості й ошадності та тверезості, добилися значного майна, вийшли з міст, закупили майже всю землю в південній частині Поділля та Покуття й спольщилися так, що нині відрізняються від поляків лише віроповіданням (їх архієпископ Теодорович дуже завзятий польський патріот) та збереженням у рисах лица прикметний тип, а лише дуже маленька частина послуговується досі вірменською мовою.

Меноліти прийшли почасти в давніх часах із Франції й осіли в невеличкому числі по краю, а почасти за цисаря Йосифа II. і поселились у львівськом повіті (Айзидель, Фалькенштайн, Містки) та городецьким (Найгор, Керниці).

Жиди, що належать до семітського племені, згуртовані по містах і містечках, а лише поодинокими родинами роз-

кинені по селах. В західній Галичині взагалі менше жидів ніж у східній, бо давніші привілеї заборонювали їм поселюватися в багатьох тамошніх містах. Найбільше жидів у Львові, Кракові, Заліщиках, Бродях.

Жиди також дуже давно поселилися на наших землях. Перші з тих вічних скитальців прийшли до Польщі ще в 11. столітті з Чехії, звідки прогнав їх король Вратислав. З тім же столітті водиломо жидів і на українських землях, куди дісталися мабуть багато вчасніше від хозарів, які прийняли були мисеву віру вже в 8. столітті після Христа. Та хоч так довго жили тут, з дуже малими винятками не злучилися з місцевим населенням ні мовою ні звичаїми. Запопадливі, хитрі та здібні, сильні, бо згідливі між собою, забрали майже всю торговлю та промисл у свої руки, зібрали великі капітали, позакупували філіварки.

Караїти, хліборобська жидівська секта в Галичії. Ще з кінцем 19. століття була кат. Четвер, 10. лист. — Кушнір райська оселя також і в Кукинові, одначе вона почасти вимерла, почасти перенеслася до своїх роднівців у Галичії. Караїти, згідно з їх переказом, спровадив Витовт у 15. столітті з Криму та поселив почасти у Троках, почасти в Луцьку і в Галичії. Що цей переказ (про їх походження з Криму) правдивий, промовляє за те хочби те, що до нині говорять про татарськи.

Цигани (непевного походження) переходять ватагами в околицях, які межують із Буковиною та Закарпаттям. Живуть кочовим життям у курних землянках і шатрах.

В давніших часах виріжнювалися ще між населенням нинішньої Галичини шведські, турецькі, татарські та волоські оселі. Однак ті давніші поселенці зовсім винародовилися та змішалися зовсім з місцевим населенням; заховалися хіба їх давні назвища як напр. Галібей, або назвища, що вказують на походження, як напр. Волошин. Татарські і турецькі бранці поселилися в околицях Куликова за часів короля Собіського. Потомки волохів, яких поселили в сніських горах, в околицях Лютовиськ у 14 і 15 столітті, де й до нині деякі села називаються волоськими, напр. Тирава Волоська.

За віроповіданням, за вииятком жидів, караїтів і циганів, решта напливового населення Галичини є християни: вірмени мають своє власні віроповідання, вірменсько-католицьке, частина німців є євангелічного віроповідання, меноніти це протестантська секта, що вийшла з Фриазі, з анабатистів у XVI. столітті. Караїти творять окрему секту мисевого віроповідання, що відкидає талмуд і його традиції.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У пересланій телеграфічно вістці про Листопадове. Свято в Шіагу, поміщений у „Свободі“ з 9. листопаду, зайшла при телеграфічній пересилці помилка щодо суми збірки на святі. Має бути: зібрано понад сто доларів, а не тисячу доларів.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

о. І. Г., Картерет, Н. Дж. — Присланий Вами вірш, друкований у „Руським Вестнику“, це, наскільки собі пригадуємо, першо- і квітневий жарт, що був поміщений у львівським „Ділі“ цього року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СИРАКУЗ, П. Збори Укр. Тов. Січ. від. 282, відбуваються в нелюді, 13 листопада ч. р. в год. 2. пополуї. Всі члени обов'язані явитися. — За чл. Петро Топісний, предс.; Іван Пігуляк, фін. секр.; І. Лушак, рек. секр.; Віктор Осухівський, кас.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Справа У. Н. Дому.

Здається, що сумна подія, яка сталася в так званій "Українській Галі" при 6. вулиці в Нью-Йорку, привнесла до всіх місцевих українських громадян застановитися над справою Українського Народного Дому. Згадана галія вже давно перестала бути У. Н. Домом, а була приватною власністю кількох осіб.

За цю погану славу, яка спала на українське ім'я, цілком не відповідає місцеве українська громада. В згаданій галії господарку провадили її власники, а ніякої контролю над нею не мало громадянство. Робили собі власники те, що хотіли, і внаслідок їх господарки сталося те, що сталося. А добре українське ім'я, яке дотепер ніколи нічого не мало спільного з бандитизмом, тепер морально дуже потерпіло.

Та годі проливати сльози над тим, що вже сталося. Треба думати над будучим. Вже від багатьох літ у місцевій ньюйоркській громаді була пекуча потреба мати свій власний, як слід збудований Український Народний Дім. Колишній У. Н. Дім, названий пізніше приватними власниками "Українською Галією", цілком уже не відповідав українським потребам та не заспокоював того, чого вимагали часи, а головне доросла, роджена тут молодь. Та наша молодь сотки разів висказувала своє незадоволення з цієї галії і голосно домагалася від української суспільності чогось кращого. Але місцева українська суспільність на те вперто мовчала. Тоді українська молодь почала відходити до чужих приміщень, а навіть до чужих організацій. Бо годі було їй збиратися там, де днями і вечорами вешталися лідокрилі типи, а крім того, де галія, мітингові салі і ціле улаштування були цілком зношені та перестарілі.

На тім, що ми не подбали для місцевої молоді про належне приміщення, потерпіли ми дуже. Можливо, що шойно в будучині вдасться нам зробити підсумки тих утрат. Та вже тепер виразно бачимо, що ми не маємо за собою молоді. На різних мітингах, а навіть національних святах, тільки частина приходить. Решта втопилася в чужім морі.

Та не дивуймося дуже. Хіба не соромно було якомусь нашому студенту, чи студентці запровадити до цієї зношеної "Української Галії" якогось чужинця? Чи, запровадивши того чужинця до тої галії, давши студент або студентка були б зробили тим українському народові добру службу? Ні, тим вони були би показали їм наявні свідчення нашого вбожества.

Та не лише нашим молодим студентам і студенткам потрібно гарного модерного У. Н. Дому. Його дуже потрібно всій українській молоді, бо вона привикла серед чужинців знаходити гарні, чисті місця. Вона не може і не буде душитися по брудних норах. А коли українська суспільність не захоче цього зрозуміти, то хай попрощається зі своєю молоддю. Вона піде там, де ці справи є добре всім зрозумілі.

Наша ньюйорська українська громада здається найбільша в цілих Злучених Державах. А собі, на превеликий сором, вона від десятих літ не має свого У. Н. Дому. Правда, велику вину за це треба покласти на заряд колишнього У. Н. Дому, який так господарив, що відтратив усю українську суспільність від себе і остаточно довів до того, що той Дім попав у приватні руки. Багато людських грошей пропало в тому Домі.

Та всетаки ця невдача, чи капарство, попереднього заряду не сміє тяжкою зморою лежати цілий час на наших місцевих громадських життє, не даючи нам проснутись, обтратившись з попередніх невдач і на все поховати надію мати якийсь порядний У. Н. Дім.

Ми мусимо взятися чим скорше до будови нового, гарного, модерного Українського Народного Дому в Нью-Йорку.

Нас багато тут і при добрій співпраці можнаб такий дім збудувати, чи купити, впродовж кількох місяців. Та щоб це перевести, треба обтратившись з попередніх розчарувань і невдач. Чейже не вічно нам судилося провалюватися у Нью-Йорку з У. Н. Домами. Чейже здіблеться серед нас чимало таких людей, яким ми моглимо вповні поверити наші народні гроші.

М. Близнак.

НОВИЙ ГУБЕРНАТОР МІНЕСОТИ.

На останніх виборах губернатором стейту вибрано Гарольда Стасена, кандидата Республіканської Партії. Стасен родився на фермі, добув собі освіту, заробляючи при тому на життя як помічник у крамниці. Він має в собі кров німецьку, шведську й чеську.

Жінки.

Корабель тоне. Моряки рятують подорожних, роздають рятункові паси.

— Скоро, скоро! — кричить молодий моряк. — Беріть, пані, цей пас... Корабель зараз піде на дно!

— А чи не маєте паса на одно число меншого? — питає пані, всміхаючись приємно до моряка.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Хор української кат. церкви св. Апостола Петра і Павла під управління Романа Гвоздевича співає на радіо до станції W.E.L.L., 900 Кс., Нью-Йорк, Кометикут, в неділю, 13 листопада Нов. 13, 1938, від 9:15 до 9:30 рано.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ
двадцять ліття Незалежної Української Держави
СВЯТОЧНИМ КОНЦЕРТОМ
В НЕДІЛЮ, 13. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 13, 1938)
ПІД Ч. 831 ДЖОЗЕФ АВЕНЮ, РОЧЕСТЕР, Н. Й.
рівно в годині 6. вечір. — Вступ 25 центів.

Програма свята відбудеться в такій порядку: Виступ мішаного хору і мужського під проводом диригентки Софії Дорофеев. Виступ танцюристів під проводом Василя Куця. Солісти: Анна Парута, Катерина Гнатів. Святкову промову виголосить гість, котрий шойно приїхав з Європи, гр. Никифор Григорій.

На це Державне Свято Український Народний Дім має честь запросити весь роцестерський загаль до численної участі. Шановні Громадяни! Прийдіть і допоможіть відсвяткувати це свято й тим самим віддасте пошану тим борцям, котрі наставляли свої груди і полягли за волю України! 263

Заряд Українського Народного Дому.

НЮАРК, Н. ДЖ.!

ГА-ХА-ХА! ГО-ХО-ХО! ГІ-ХІ-ХІ!!!

ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА

СМІХУ ПОВНІ ТОРБИ!

В СУБОТУ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1938)

В САЛІ СТАРСЬОГО ЦЕРКВИ, COURT ST., НЮАРК, Н. ДЖ.

Початок у 8. годині вечором. — Вступ 30 центів.

Буде: 1. конкурс танців; 2. вибір короля й королеви; аж 6 нагород (PRIZES). Орхестра О. Т. Дмитровича.

Влаштує: Укр. Чер. Хрест і 70. від. ОДВУ.

ПОЗІР! ВУНСАКЕТ, Р. А., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ЗАПОРІЗЬКА СІЧ,
ВІДДІЛ 206. Українського Народного Союзу
устроюється

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1938)

У MECHANICS HALL,

65 MAIN STREET, WOONSOCKET, R. I.

Початок у год. 7. вечором.

Музика добірна. — Вступ 35 центів.

Уряд Тов. запрошує всіх громадян міста Вунсакет і з околиці прийти на цей баль та привести своїх знайомих. За добру й приємну забаву ручити 263

Уряд Товариства.

УВАГА УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

ПЕРШИЙ РАЗ ЗЛУЧЕНІ КОМІТЕТИ ЗБЕРАЖЧИН

В НЮ ЙОРКУ,

то є: Ком. міста Збаража, села Розношинці, села Красносілі, села Базарний

владнують

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 12. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 12, 1938)

У LENOX ASSEMBLY HALL, 252-254 E. 2nd ST., NEW YORK CITY.

Початок у годині 7:30 вечором. — Вступ 40 центів.

Музика українська і першорядна. Ввесь дохід з балю піде на Укр. Нар. Дім і читальні в місцевостях Збаражчини.

Всіх гостей радо вітаємо. Комітети Збаражчини.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ УКР. ПРАВ ГРОМАДИ В НЮАРКУ
відіграється представлення

В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ

образ з життя амер. українців в 3 діях

В НЕДІЛЮ, 13. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 13, 1938)

В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ,

675 SO. 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок у 7. годині вечором. — Вступ 35 центів.

ЛІЦЕВІ ОСОБИ: Іван — Вол. Цілінський; Анна, його жінка — М. Кобин; Кейда, їх дочка — Е. Коритко; Михайло, їх син — Г. Гурадь; Проць, сусід Івана — Г. Відземок; Доця, його жінка — Ю. Шеремета; Оля, жінка Михайла — О. Юрія; Френк, бродяга — В. Корда; Роман, читальник — Ю. Мохнач; Жид — І. Гитота.

Рейсдер Я. БУКАНА.

В неволі темноти" це гарне й поучаюче представлення, на яке усіх широко запрошує — Комітет. 262

ПОЗІР!

БАЛТИМОР І КУРТИС БЕЙ, МД.!

ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БР. СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, ВІД. 66 ПРОВІДІННЯ, І СЕСТР. ім. ОЛЬГИ БАСАРА, ВІД. 156 УКР. НАР. ПОМОЧІ.

уряджується

БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 13. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 13, 1938)

в 7. годині вечір,

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 524 S. WOLFE ST.

на дохід української участі у Світовій Виставі в Нью-Йорку в 1939 р.

Простіться все свідоме українське громадянство з Балтимор, Куртис Бей і Лукестону до численної участі, де при сміливій перекладі й добрій музиці весело забавимося, а тим самим допоможемо доброму ділу. Комітет.

Позір! ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ! Позір!

І. Сотня організації Чорноморської Січі, відіграє

„ОЙ ВИДНО СЕЛО“

драма на 3 дії

В НЕДІЛЮ, 13-го ЛИСТОПАДУ 1938 РОКУ

SUNDAY, NOVEMBER 13, 1938 (AT 6 P. M.)

В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛЬМОВІЙ СТУДІЇ, 747 BROADWAY, NEW YORK CITY.

Початок у 6. годині вечором.

ВП. ГРОМАДЯНИ! Звертаємо увагу, що ми були примушені змінити салю. Тому саме замісць в Українській Народній Домі відіграємо що штучку в ФІЛЬМОВІЙ СТУДІЇ. Про причину всі знаєте. Просимо Вас прийти і побачити дуже гарну виставу, яку все будете згадувати.

Пам'ятайте адресу: 747 Бродвей (близько 8. вулиці). Комунікація та сама, що й до Українського Дому.

Про зміну місця вистави „ОЙ ВИДНО СЕЛО“ просимо й Вас поагітувати за тим, щоб якнайбільше людей бачили правдиво представлену визвольну боротьбу за українську волю. КОМАНДА І. СОТНІ О. Ч. С.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СТЕМФОРД, КОНН.

Український Каледж в Америці.

На черговім засіданні Епископської Консисторії 18. жовтня ц. р. розважувало справу оснування каледжу для української молоді в Америці. Проект прийнято з одушевленням і плян обговорено всесторонньо.

В своїй ухвалі цей постанови ініціатори її опиралися на розвитку Української Вищої Школи в Стемфорді за час її діяльності існування. Оцей розвиток зазначається проречисто у щорічному зрості числа учнів зпоміж нашої еміграції та інших національно-стей. Наглядний це доказ того, що одинока українська школа вищого типу в Америці зєднала собі загальне довіря й признання у науковому вихованні повіреної собі молоді. Стоячи на висоті свого завдання, Вища Школа в Стемфорді оправдала надії українського громадянства й печаливі труди свого Достойного Основника та стала вже нерозривно частиною нашого культурного життя тут в Америці.

Оцим національно-культурним надбанням дорожить наше громадянство, і можна вірити, що воно прийме вістку про заснування свого каледжу на американській землі з правдивим задоволенням. Є це дальший крок у побільшенні місця, належного нам між іншими народами, що користуються свободним всестороннім розвитком у новоприбраній батьківщині.

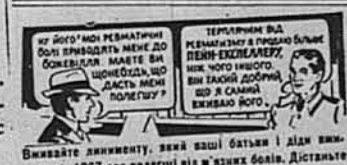
Тоді, коли завдяки приннятим проявам нашого містечтва знаходимо шораз більше признання з боку чужинців, то постійний осередок української освіти й культури свідчить про нашу національну самопошану та скріплює нам повагу між ними. Ота повага набирає шораз більшого розміру внаслідок політичних випадків в Європі, серед котрих вирішення нашої майбутності перейшло вже в передвступну стадію.

Тому переважна справа заснування українського каледжу повинна стати мірилом нашої національної зрілості та знайти в нашому громадянстві не тільки моральну, але й матеріальну підпору. Нехай воно покаже наглядно, що розуміє вагу цієї високої ідеї, нехай виявить свою добру волю в розбудові своєї освітньої установи, в котрій рідна молодь моглаб розвивати свої духові сили на користь і славу українського народу. Талановиті, освічені й характерні працівники здадуться нам у недалекий уже будучині.

Головним впорядником кампанії для придбання потрібних фондів на розбудову Українського Католицького Каледжу іменовано Всч. о. Стефана Пубуцького, пароха в Оберні; Н. Й., звісного із своєї енергійної діяльності в парохії й відчитів, виголошуваних у Вищій Духовній Семінарії в Рачестері та університеті в Нейгарі.

По ближчі інформації в справі кампанії треба голоситися на адресу: Rev. Stephen Pobutsky, 132 Washington St., Auburn, N. Y.

Проф. А. Микитак.

PAIN-EXPELLER

П. СТАСЮК

ПОРУЧАЄ СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ
В ПЯТНИЦЮ І СУБОТУ
11. і 12. ЛИСТОПАДУ

ШИНКИ

ВУДЖЕНІ

ЗАДНІ

22 цнт. фунт

КОВБАСА

КРАЯНА

32 цнт. фунт

ШИНКИ

С В І Ж І

ЗАДНІ

20 цнт. фунт

КОВБАСА

СІКАНА

23 цнт. фунт

СОЛОНІНА

ПАПРИКОВАНА

13 цнт. фунт

КОВБАСА

С В І Ж А

НЕ - ВУДЖЕНА

22 цнт. фунт

Л о й н

о ф П О Р К

(в цілм кавалку)

20 цнт. фунт

КИШКИ

КАШАНІ

АБО РИЖОВІ

13 цнт. фунт

Капуста

квашена

3 центи фунт

СОЛОНІНА

СОЛЕНА

В ЦІЛМ КАВАЛКУ

9 цнт. фунт

СМАЛЕЦЬ

(ТОПЛЕНИЙ)

10 цнт. фунт

ШИНКИ

ВУДЖЕНІ

(ПЕРЕДНІ)

18 цнт. фунт

ВЕПРОВІ

ГОЛОВИ

4 цнт. фунт

Вуджений

Тендерлойн

29 цнт. фунт

Н І Ж КИ

Вепрові задні

4 цнт. фунт

Вудженка

До смаження

(bacon whole strip)

21 ц. фунт

ІМПОРТОВАНІ ШИНКИ:

4-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ \$1.50

2-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ 75 ЦНТ.

ШИНКИ ПЕРЕДНІ 8 ДО 10 ФУНТІВ 30 ЦНТ. ФУНТ

124 FIRST AVENUE, NEW YORK CITY

ФІЛІІ

628 — 5th AVENUE

SOUTH BROOKLYN, N. Y.

121 NASSAU AVENUE

BROOKLYN (GREENPOINT), N. Y.

УСІ ЯК ОДИН НА МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД

вулицями міста Нью Йорку
У СУБОТУ, 19-ГО ЛИСТОПАДУ 1938 РОКУ,
ГОЛОВНИМ ПРОМОВЦЕМ НА ПРОТЕСТАЦІЙНОМУ ВІЧУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ БУДЕ Д-Р ЛУКА МИШУГА,
що вертається з Європи якраз перед маніфестацією.

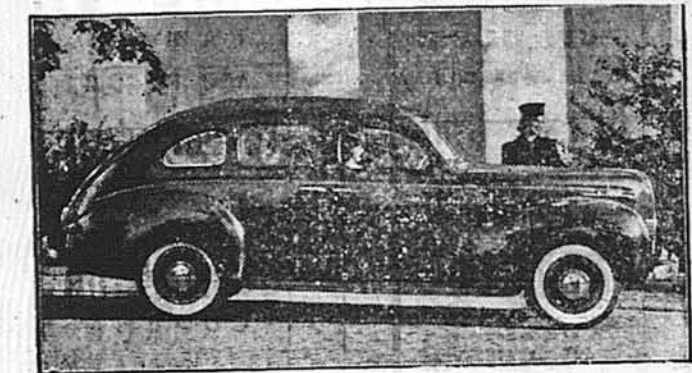
УВАГА! БЛЕКСТОН, МАСС. УВАГА!
ОФІЦІАЛЬНЕ ОТВОРЕННЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В БЛЕКСТОН, МАСС.
В НЕДІЛЮ, 13. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 13, 1938)
у годині другій пополудні.

На це відкриття запрошуємо українців і українок з Вунсакет, Менвіл, Централ Фолс, Провіденс, Кромтон, Р. Ай.; і з Бостон, Мілес, Вустер, Мілвіл і Блекстон, Маасс.

На цій святі будуть бесіди свої й американці. Українська Банда з Вунсакет, Р. Ай., і українські організації беруть участь в отворенні.

У. Н. Дім знаходиться на FARM STREET, при тій дорозі, що нею їдуть на українські пікніки в літ.

ЗА ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ У. Н. ДОМУ:
Михайло Фірман, предс.; Василь Бурак, кас.; Софія Схаб, секр.

НОВИЙ „МЕРКЮРІ 8 ТАВН СІДЕН“.

Цей „Меркюрі Ейт Тавн-Сіден“ це один з чотирьох типів ящика найновішого автомобіля. Це великий автомобіль, бо має 116 цалів довжини від середини передньої осі до середини задньої та має 16 стій від переднього „бомпера“ до заднього. Його вісім-циліндровий мотор, зложен в букву „В“, може розвинути силу 95 парових коней. Гидравлічні гальми дають можливість керманічеві звільнити або скоро затримати авто легким натисненням педаль. „Тавн-сіден“ можна назвати „прапором кораблем флоту Меркюрі“. Переднє й заднє сидіння приміщені вигідно по три пасажери. Внутрішнє улаштування люксусове. Приміщення для пакунків винятково велике. За гуми з білими боками числиться окремо.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!
УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОННИЙ ХРЕСТ ОДВУ,
відділ 1. у Нью Йорку
відіграє комедію в 3. діях Л. Лопатинського
„СВЕКРУХА“
В НЕДІЛЮ, 13. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 13, 1938)
В САЛІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ, 334 ІСТ 14. ВУЛ.
По виставі ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ.
Початок 6:30 ввечір. Вступ 40 центів.
До численної участі запрошує все громадянство
Управа Укр. Червоного Хреста.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОИТ, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Н. Союзу відділ 292, відбуваються в неділю, 13. листопада, в годині 12:30 пополудні, в галі У. Н. Дому, Martin & Michigan Ave. Тому, що саме того дня ввечір маємо підприємство, на котре обов'язаний кожний член прийти, котрий член не явиться і доз. кари, тому то просимо прийти на час, бо не можемо сидіти до 6. години на галі. Рівнож пригадуємо, що зближається кінець року. 1) Найкожний член подбає, щоб його вкладки були виправдані; 2) ті, котрі ще не мають заплачених кресел, найстаріються заплатити, бо воно якось не адекватно, як хтось сидить на чужих креслах, а воно не така велика сума; 3) нових членів прибудимо і то такі конечно. Ви, родичі, котрі не вписали своїх дітей, приведіть їх на збори, або ввечір на бал. Ми їх радо повітимо і ще такі того самого вечора родичі нагороду дістануть. Ану, зробить збітка секретарів, щоб собі не давати ради, випишучи аплікації. — І. Форніс, пр.; І. Андрусевич, кас.; П. Кісел, секр.

АЙРОНДКВІТ, Н. Й. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбуваються в неділю, 13. листопада, в 2. годині пополудні, в українській галі на Норт Гудман. Проситись членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до пологодження. — Н. Головка, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Місячні збори Тов. Укр. Сін, від. 59, відбуваються в суботу, 12. листопада, в годині 7:30 ввечір в галі під церквою. Проситись членів і членців явитись на збори. Довгуючі членів нехай подбавуть і випишуть свої повг до товариства. Усі членів, що не приходять на збори цілий рік, повинні бод-дай тих пар місяців прихилити й заплатити вкладку і вислухати на рад. — М. Галькевич, предс.; І. Ганна, секр.; М. Шиманський, кас.

ГАМТРАК, МІШ. Збори Тов. ім. Маркіна Шашкевича, від. 94, відбуваються в неділю, 13. листопада, в год. 1:30 пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Greyling ul. Маємо багато справ до пологодження, тому проситись всіх членів прийти на цей мітинг. Пригадується членам, котрі довгують за своїми вкладками, щоб прийшли на мітинг і виправдали свої задегости, бо в протинімі разі секр. буде мусити суспендувати всіх тих членів, котрі довгують до Тов. і до Союзу більше як два місяці. Отож, членів, приййдіть на мітинг і пологодите справу як слід, щоб потому на нікого не нарікали, що вас суспендувано, бо тут не є ніяка вина, тільки ваша. — М. Шаран, секр.

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Євгена Коновальця, від. 238, відбуваються в неділю, 13. листопада, в церковній галі зараз по підпірні. Проситись кожного члена прийти і виплатити свою вкладку до Союзу-вої каси. Не гаразд протягати аж до кінця місяця і тим спричиняється неприємність секретарів, бо секретар мусити гроші вистати перед кожним 25. днем в місяці Секретар не може за всіх закладати, а вказі відділ не має на це фонду. Кожний ширний член союзу повинен виплатити своїх дітей до Союзу. Ті, що не належать, то роблять кривду собі й дітям, бо не мають кожної хвилини може стрінути, а в Союзі за малу суму: можна забезпечити всю свою фамілію. Чужі аскураційні компанії той користі вам не дадуть, що дає свій Український Народний Союз. Хто бажає вступити в членів, хай приїде на збори. — Н. секретар; П. Мороз, голова; П. Берберський, кас.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори тов. Над Збруча, від. 280, відбуваються в неділю, 13. листопада, в год. 2. пополудні в Укр. Гор. Кіюбі, 608 В. Дікавана Ев. Присутність всіх членів на зборах обов'язкова. Довгуючі членів мають постаратися виплатити свої задегости. — Р. Рубльовський, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Нью Йорку, Н. Й. помер 9. листопада 1938 р.

НИКОЛАЙ КУДЕРЕК

член бр. св. Володимира, від. 130. У. Н. Союзу.

Похорон відбудеться в понеділок, 14. листопада, в годині 9. рано з дому жалоби, 131 Піт Стр., Нью Йорк, Н. Й. Погребня Служба Божа буде вправлена в укр. гр.-кат. церкві св. Юра при 7. улиці в Нью Йорку. Проситись всіх членів бр. св. Володимира і 130 від. У. Н. Союзу взяти участь в похороні.

М. Коваль, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори сестрицтва Родж. Пресв. Богородиці, від. 36 відбуваються в неділю, 13. листопада, в год. 3. пополудні, в галі церковній. Тож просимо вас, сестри, прихилити до означений час, бо маємо важні справи до вирішення. На цих зборах буде вибрані кандидати на уряд на рік 1939. Тож кожна членка повинна явитись на цих зборах на означений час, щоб не чекати до пізньої години на вас, заки посходиться. Подбаємо до відомо тим членкам, котрі довгують, щоб прийшли на збори й виправдали свої вкладки, щоб не нарікали, як будуть суспендувані. — За уряд: Олена Скоробач, предс.; Настасія Гршак, касієр; Марія Ходак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори бр. св. Стефана, від. 221, відбуваються в неділю, 13. листопада, в годині 12. пополудні, в церковній салі при Оклей і Райс ул. В склад програми входить дуже важні точки: приготування до 30-літнього ювілею нашого відділу, купно прапорів, купно братських візанак та багато інших важних справ. Тому присутність усіх членів і членів є konieczна. — М. Барабаш, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шікула, секр.

КОТОВІЛ, ПА. Місячні збори тов. ім. Бог. Хмельницького, від. 248, відбуваються в неділю, 13. листопада, по Службі Божій в першій годині. Проситись членів, щоб були привані як один, бо маємо важну справу до пологодження. Обрадімося теж в котру суботу маємо зробити бал з нашого товариства. Отож преїдуть як один і виберемо комітет до балу, та рішимо на що має бути призначений дохід з балу. — М. Пик, предс.; В. Черненький, касієр; П. Турчин, секретар.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ

НА 1939 РІК.
Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні, Дітвчата і Літвч в різних позах. Свята зазначені червоно, листи зазначені зелено. Ціна одного Календаря з переслікою 25 ц. 5 Календарів за \$1.00. 12 Календарів \$2.25. 25 Календарів \$3.75. 50 Календарів \$7.00. 100 за \$12.50. Для бізнесменів друкуємо Календарі з їх фірмою за мадою оплатою за друку. Різдяні картки блискучі „Христос Раддаєся“, або картки в формі книжочок з відповідними віршами, ціна за дозін 60 ц. 50 карток \$1.75. 100 карток \$3.00 з переслікою. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th ST. NEW YORK, N. Y.

Даром збіля МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття. Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в konieczності, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. Мілертон не виробляє привички. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА \$1.00 вистане майже на цілий місяць. Спеціальна оферта читачам „Свободи“:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертону
[] \$1.50 за дві коробки Мілертону
[] \$2.00 за три коробки Мілертону
Питайте за збілям Мілертон у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишді до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, Ввечір від 6 до 8, а в неалі рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК
2321 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.
Модерна каплиця.
Добра обслуга.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Телефон: Armitage 4575
Тел. до дому: Seeley 0298.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга ширша і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удєстєйкер
заряджує погребам по ціні, та цизькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАПІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(55)

Джеф Бигерс був крємезний собі чоловігя. Він знав добре свою силу. Він нераз своїм міцним ударом звалював з ніг чоловіка. А тепер, коли держав у своїх руках рушницю і готовий був прикладом розвалити Тарзанові голову, він не боявся, що удар буде ослабий. В його серці вже навіть пробудилось дике бажання кривавої перемоги.

Хрускіт хворосту вже було чути дуже близько. Джеф був певний, що це кроки Тарзана. Та якби він був так добре визнавася в нетрах як Тарзан, то був би відразу пізнав, що це кроки не людини, тільки льва. Бо лев, зачувши з одного боку крик Тарзана, а потім відповідь Джефа, вибрався туди, куди було ближче. А ближче було до Джефа.

Лев сміло підійшов до Джефа на кількадесять кроків і на хвилину пристанув. Він серед ночі побачив чоловіка. Та чоловік його не бачив. А що лев був голодний, то порішив спловати його для себе на їжу. Джеф не хотів іще раз кричати, бо не хотів вказувати Тарзанові точно, де він є. Та лев побачив уже його дуже добре і не потребував свіжих знаків.

А коли впродовж хвилі зацарила тиша, Джеф здушено заговорив: „Я тут, де ти є?“ Цього було досить для льва, щоб виконати свій остаточний скік. Його ніздря виповнилися, хвіст випрямився і він з цілої сили загарчав. А потім рунув з корчів просто на Джефа. Джеф полав у великий переляк. Його настрої тепер цілком змінився.